

IV

(Oplysninger)

OPLYSNINGER FRA DEN EUROPÆISKE UNIONS INSTITUTIONER OG ORGANER

RÅDET

Konklusioner vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet den 15. november 2007, om forbedring af læreruddannelsens kvalitet ⁽¹⁾

(2007/C 300/07)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION OG REPRÆSENTANTERNE FOR MEDLEMSSTATERNES REGERINGER, FORSAMLET I RÅDET,

gennem grunduddannelse og efter- og videreuddannelse og af at tiltrække ansøgere til erhvervet som lærer og underviser, som har erhvervsmæssig erfaring inden for andre områder ⁽⁴⁾

SOM TAGER HENSYN TIL:

1) konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 23.-24. marts 2000 i Lissabon, der fremhævede, at det er altafgørende for Europas plads i den videnbaserede økonomi at investere i mennesker, og som opfordrede medlemsstaterne til at tage »skridt til at fjerne hindringer for læreres mobilitet« og »tiltrække lærere af høj kvalitet« ⁽²⁾

2) rapporten fra Rådet (uddannelse) fra februar 2001 til Det Europæiske Råd om uddannelsessystemernes konkrete fremtidige mål, der fremhævede, at lærernes rolle har ændret sig, idet de fortsat videregiver viden, men »også virker som vejledere, der hjælper de studerende på deres individuelle vej til viden« ⁽³⁾

3) mål 1.1 i arbejdsprogrammet »Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010«, *Forbedring af læreres og underviseres grunduddannelse og efter- og videreuddannelse*, der fremhæver betydningen af at tiltrække og fastholde velkvalificerede og motiverede personer i undervisningssektoren, af at indkredse de færdigheder, som lærere skal have for at klare samfundets skiftende krav, af at skabe betingelser for støtte til lærere

4) Rådets resolution af 27. juni 2002 om livslang læring, der opfordrede medlemsstaterne til at forbedre uddannelsen og efteruddannelsen af lærere og undervisere, der beskæftiger sig med livslang læring, så de erhverver de færdigheder, der er nødvendige i vidensamfundet ⁽⁵⁾

5) den fælles interimrapport fra Rådet og Kommissionen af 26. februar 2004 om fremskridt i retning af Lissabon-målene på uddannelsesområdet ⁽⁶⁾, der gav prioritet til udvikling af fælles europæiske principper for de kompetencer og kvalifikationer, som lærere har brug for til at kunne udfylde deres skiftende rolle i vidensamfundet ⁽⁷⁾

6) Rådets og Kommissionens fælles interimrapport af 23. februar 2006 om gennemførelsen af arbejdsprogrammet »Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010«, der fremhævede, at »investeringerne i uddannelsen af lærere og undervisere og styrkelsen af lederens rolle på uddannelses- og erhvervsuddannelsesinstitutioner er afgørende forudsætninger for at forbedre uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemernes effektivitet« ⁽⁸⁾

⁽¹⁾ Disse konklusioner vedrører læreruddannelse generelt og grundlæggende erhvervsuddannelse; i den forbindelse er en lærer en person, der anerkendes som havende status som lærer (eller lignende) i henhold til en medlemsstats lovgivning og praksis. Det omfatter ikke personer, der er ansat uden for de formelle uddannelsessystemer, fordi de opgaver, de udfører, har en anden karakter og et andet indhold.

⁽²⁾ SN 100/1/00 REV 1.

⁽³⁾ 5980/01.

⁽⁴⁾ EFT C 142 af 14.6.2002, s. 1.

⁽⁵⁾ EFT C 163 af 9.7.2002, s. 1.

⁽⁶⁾ 6905/04.

⁽⁷⁾ Bilag I og II til dok. 12414/07 ADD 1.

⁽⁸⁾ EUT C 79 af 1.4.2006, s. 1.

- 7) konklusionerne vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, den 14. november 2006 om effektivitet og lige muligheder inden for uddannelse og erhvervsuddannelse, hvoraf det fremgår, at »motivation, færdigheder og kompetence hos lærere, uddannere og andet undervisningspersonale og i studievejledning og sociale tjenester foruden skoleledelsens kvalitet er nøgelfaktorer, når det drejer sig om at opnå et læringsudbytte af høj kvalitet«, og at »undervisningspersonalets bestræbelser bør understøttes af en løbende faglig udvikling«
- 8) konklusionerne vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, den 14. november 2006 om de fremtidige prioriteter inden for et styrket europæisk samarbejde om erhvervsuddannelse, der understregede behovet for højt kvalificerede lærere, der arbejder med løbende faglig udvikling ⁽⁹⁾
- 9) Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1720/2006/EF af 15. november 2006 om et handlingsprogram for livslang læring, som under Comenius-programmet indeholder den særlige målsætning at styrke læreruddannelsens kvalitet og europæiske dimension ⁽¹⁰⁾
- 10) Europa-Parlamentets og Rådets henstilling 2006/961/EF af 18. december 2006 om nøglekompetencer for livslang læring ⁽¹¹⁾, der fastlægger den viden samt de færdigheder og holdninger, som alle elever mindst skal have erhvervet efter endt grundlæggende almen- og erhvervsuddannelse for at kunne deltage i vidensamfundet, og som på grund af deres tværgående karakter indebærer en højere grad af samarbejde og teamwork mellem lærere samt en tilgang til undervisning, der går ud over de traditionelle faggrænser.

SER MED TILFREDSHED PÅ meddelelsen fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet af 23. august 2007 om forbedring af læreruddannelsens kvalitet ⁽¹²⁾, der peger på kvaliteten af undervisning og læreruddannelse som vigtige faktorer for at forbedre uddannelsesniveaut og nå Lissabon-målene, og som derfor indeholder forslag til opretholdelse og forbedring heraf.

BEKRÆFTER, at ansvaret for tilrettelæggelsen og indholdet af uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne og gennemførelsen af mål 1.1 i arbejdsprogrammet »Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010« fortsat ligger hos de enkelte medlemsstater, og at skoler i mange medlemsstater har en udstrakt grad af autonomi, men at det europæiske samarbejde spiller en nyttig rolle som hjælp til medlemsstaterne til at klare de fælles udfordringer, især via den åbne koordinationsmetode, der indebærer udvikling

af fælles principper og mål samt fælles initiativer såsom peer learning-aktiviteter, udveksling af erfaring og god praksis og gensidig kontrol.

FINDER,

- 1) at undervisning af høj kvalitet er en forudsætning for uddannelse og erhvervsuddannelse af høj kvalitet, der til gengæld er vigtige determinanter for Europas langsigtede konkurrenceevne og evne til at skabe flere job og vækst i overensstemmelse med Lissabon-målene og i relation til andre relevante politikområder som f.eks. økonomisk politik, socialpolitik og forskning
- 2) at undervisning leverer en tjeneste af betydelig samfundsmæssig relevans, hvilket er lige så vigtigt: lærere spiller en afgørende rolle med hensyn til at sætte mennesker i stand til at kortlægge og udvikle deres talenter og realisere deres potentiale for personlig vækst og trivsel og med hensyn til at hjælpe dem med at erhverve den omfattende vifte af viden, færdigheder og nøglekompetencer, som de vil få brug for som borgere i privatlivet, samfundslivet og arbejdslivet
- 3) at lærernes evne til at klare udfordringerne med øget social og kulturel mangfoldighed i klasserne er afgørende for udviklingen af mere retfærdige uddannelsessystemer og for at gøre fremskridt i retning af at skabe lige muligheder for alle
- 4) at uddannelse og efteruddannelse af lærere er afgørende elementer i moderniseringen af de europæiske uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemer, og at det vil blive lettere at forbedre det samlede uddannelsesniveau og den hastighed, hvormed der gøres fremskridt hen imod de fælles mål i arbejdsprogrammet »Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010«, hvis der eksisterer effektive læreruddannelsessystemer

- 5) at medlemsstaterne på baggrund af ovenstående bør give høj prioritet til opretholdelse og forbedring af kvaliteten af læreruddannelsen set over hele karriereforløbet.

BEMÆRKER,

- 1) At de mange sociale, kulturelle, økonomiske og teknologiske forandringer i samfundet stiller nye krav til lærerne og fremskynder behovet for at udvikle mere kompetenceorienterede tilgange til undervisning, samtidig med at der lægges større vægt på undervisningsresultaterne.

Under erhvervslivet af vigtige kompetencer for livet forventes eleverne i stigende grad at udvikle større læringsautonomi og at påtage sig ansvaret for deres egen læring.

⁽⁹⁾ EUT C 298 af 8.12.2006, s. 8.

⁽¹⁰⁾ EUT L 327 af 24.11.2006, s. 45.

⁽¹¹⁾ EUT L 394 af 30.12.2006, s. 5.

⁽¹²⁾ 12414/07 + ADD 1 + ADD 2.

Endvidere kan eleverne i enhver klasse komme fra en stadig bredere vifte af baggrunde og have et meget bredt spektrum af evner.

For at sætte lærerne i stand til at tilpasse deres undervisningsmetoder til elevernes behov, som er i konstant udvikling, er der behov for, at de regelmæssigt ajourfører deres færdigheder og/eller udvikler nye færdigheder.

- 2) At de nye krav til lærerne ikke blot skaber behov for at udvikle nye læringsmiljøer og tilgange til læring, men også kræver et højt fagligt niveau.

Efterhånden som skolerne bliver mere autonome og åbne læringsmiljøer, får lærere et stadigt større ansvar for indholdet og tilrettelæggelsen af og kontrollen med læringsprocessen samt for deres egen faglige udvikling i løbet af hele karrieren.

- 3) At dette på den anden side stiller læreruddannelsesinstitutionerne, læreruddannerne og skolerne over for nye udfordringer, når de skal udvikle eller gennemføre programmer for såvel kommende lærerstuderende som allerede fungerende lærere. For at sætte læreruddannelsessystemerne i stand til at leve op til disse udfordringer er der behov for bedre koordination mellem de forskellige strenge i læreruddannelsen — lige fra grunduddannelse over yderligere støtte tidligt i karrieren (jobindføring ⁽¹³⁾) til faglig udvikling.

Desuden er der behov for større incitamenter for lærerne til at fortsætte ajourføringen af deres færdigheder under hele karrieren, og samtidig er en indsats også påkrævet for at sikre, at efteruddannelse imødekommer undervisningsbehovene både kvalitativt og kvantitativt.

- 4) I flere medlemsstater er der ikke blot behov for at tiltrække nye kræfter til lærerhvervet — herunder passende kvalificerede mennesker med erfaring fra andre erhverv — men også behov for at overtale erfarne lærere til at blive i erhvervet i stedet for at gå tidligt på pension eller flytte til andre erhverv.

Forbedring af kvaliteten af læreruddannelsen kan være et af midlerne til at gøre lærerhvervet til et attraktivt karrierevalg.

⁽¹³⁾ »Jobindføring« refererer til den proces, der foregår i nogle medlemsstater, hvor nyuddannede lærere i deres første ansættelsesår får den yderligere støtte (f.eks. gennem mentorordninger, videreuddannelse og rådgivning), som de har brug for for at kunne påtage sig deres nye rolle inden for skolen og erhvervet; det danner således bro mellem den grundlæggende læreruddannelse og den egentlige erhvervspraksis.

ER ENIGE OM inden for rammerne af deres beføjelser

- 1) at bestrebe sig på at sikre, at lærere:

— har et eksamensbevis fra en videregående uddannelsesinstitution ⁽¹⁴⁾, som er udtryk for en passende ligevægt mellem forskningsbaserede studier og undervisningspraksis

— er i besiddelse af en specialiseret viden om deres fag samt de nødvendige pædagogiske færdigheder

— har adgang til effektive støtteprogrammer i starten af deres karriere

— har adgang til tilstrækkelig mentorstøtte i hele deres karriereforløb

— i hele deres karriere tilskyndes til og støttes i at tage deres læringsbehov op til fornyet overvejelse og erhverve sig nye kundskaber, færdigheder og kompetencer via formel, uformel og ikke-formel læring, herunder udvekslingsprogrammer og ansættelse i udlandet

- 2) at bestrebe sig på at sikre, at lærere med ledelsesfunktioner ud over deres pædagogiske færdigheder og erfaringer også har adgang til uddannelse af høj kvalitet i skoleforvaltning og -ledelse

- 3) at bestrebe sig på at sikre, at lærernes grunduddannelse, støtte tidligt i karrieren og faglige videreudvikling er koordineret og sammenhængende, at der afsættes passende ressourcer hertil samt at den er kvalitetssikret

- 4) at overveje at vedtage foranstaltninger, der sigter mod at forbedre niveauet af kvalifikationer og den grad af praktisk erfaring, som kræves for at blive ansat som lærer

- 5) at tilskynde til tættere forbindelser og partnerskaber mellem skoler — der bør udvikle sig som »læringssamfund« — og læreruddannelsesinstitutioner og samtidig sikre, at disse institutioner tilbyder sammenhængende, relevante læreruddannelsesprogrammer af høj kvalitet, der effektivt opfylder skolernes, lærernes og hele samfundets behov, der er i konstant udvikling

⁽¹⁴⁾ Eller for de undervisere, som arbejder inden for grundlæggende erhvervsuddannelse, er højt kvalificeret inden for deres fagområde og har de relevante pædagogiske kvalifikationer.

- 6) under lærergrunduddannelsen, støtten tidligt i karrieren og ved fortsat faglig udvikling at fremme erhvervelsen af kompetencer, som sætter lærerne i stand til:
- at undervise i tværgående kompetencer som dem, der er skitseret i henstillingen om nøglekompetencer ⁽¹⁵⁾
 - at skabe et sikkert og attraktivt skolemiljø, som er baseret på gensidig respekt og samarbejde
 - at undervise effektivt i uensartet sammensatte klasser af elever med forskellig social og kulturel baggrund og med en lang række evner og behov, herunder specialundervisningsbehov
 - at arbejde i tæt samarbejde med kolleger, forældre og samfundet i bredere forstand
 - at deltage i udviklingen af den skole eller det uddannelsescenter, hvor de er ansat
 - at udvikle ny viden og være innovative ved at gå ind i refleksiv praksis og forskning
 - at anvende it i deres forskellige opgaver samt i deres egen løbende faglige udvikling
 - at blive selvstændigt lærende i deres egen faglige udvikling i hele karrieren
- 7) at yde passende støtte til læreruddannelsesinstitutioner og læreruddannere, således at disse kan udvikle innovative svar på de nye udfordringer til læreruddannelsen

- 8) at støtte mobilitetsprogrammer for lærere, lærerstuderende og læreruddannere, der har til formål at indvirke betydeligt på deres faglige udvikling samt fremme bedre forståelse af kulturelle forskelle og en bevidsthed om den europæiske dimension i undervisningen

- 9) at tage alle passende skridt til at gøre lærerhvervet til et mere attraktivt karrierevalg.

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNES TIL MED STØTTE FRA KOMMISSIONEN,

- 1) at samarbejde om at forbedre det europæiske samarbejde inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode — i samråd med de relevante interessenter og som et tværgående politikmål under arbejdsprogrammet »Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010« og det efterfølgende program — for at fremme gennemførelsen af de politiske prioriteter vedrørende læreruddannelse, der er skitseret i disse konklusioner
- 2) at anvende alle de instrumenter, der er til rådighed, f.eks. den åbne koordinationsmetodes instrumenter, programmet for livslang læring, syvende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling og Den Europæiske Socialfond, til — med anvendelse af en integreret tilgang — at fremme ny evidensbaseret viden af relevans for læreruddannelsespolitikkerne, yderligere initiativer vedrørende gensidig læring, innovative læreruddannelsesprojekter og lærernes, læreruddannernes og de lærerstuderendes mobilitet.

⁽¹⁵⁾ Jf. fodnote 11.